

Dosarul nr. 2rh-45/2021

prima instanță: Judecătoria Buiucani, mun. Chișinău (jud. M. Murguleț)
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. Iu. Cimpoi, N. Craiu, N. Simciuc)
Instanța de recurs: Curtea Supremă de Justiție (jud. Sv. Filincova, Iu. Bejenaru, M. Ghervas, E. Covalenco, Sv. Moldovan)

ÎNCHEIERE

23 iunie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Iurie Bejenaru
Dumitru Mardari
Mariana Pitic
Galina Stratulat

examinând cererea de revizuire depusă de Agentul guvernamental, Oleg Rotari, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Ivan Cristiuc împotriva Ministerului Justiției, intervenient accesoriu executorul judecătoresc Natalia Buzurniuc, ÎM „Direcția Specializată Antrepriză, Reparații și Construcții 2” și Consiliul mun. Bălți cu privire la constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, repararea prejudiciului material și moral, încasarea dobânzii de întârziere și compensarea cheltuielilor de judecată, împotriva deciziei din 20 aprilie 2016 a Curții Supreme de Justiție,

c o n s t a t ă:

La 08 aprilie 2015, Ivan Cristiuc, reprezentat de avocatul Alina Balan, a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, solicitând constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii nr. 2-3372/2012 din 16 noiembrie 2012 a Judecătoriei Bălți, încasarea de la bugetul de stat a sumei de 29 934 de lei cu titlu de prejudiciu material, constituită din valoarea obiectului neexecutării de 22541 de lei și dobânda de întârziere în mărime de 7393 de lei, încasarea prejudiciului moral în mărime de 30000 de lei și a cheltuielilor de judecată în mărime de 6 000 de lei.

În motivarea acțiunii a indicat că prin hotărârea Judecătoriei Bălți din 16 noiembrie 2012 s-a încasat de la Întreprinderea Municipală „Direcția Specializată Antrepriză, Reparații și Construcții nr. 2” mun. Bălți în beneficiul lui Cristiuc Ivan restanța la salariu în sumă de 18 362 de lei, cheltuielile de judecată în sumă de 3 548 de lei și taxa de stat în mărime de 631 de lei.

La 18 decembrie 2012 executorul judecătoresc Natalia Buzurniuc a intentat procedura de executare a titlului executoriu nr. 0-3372/12 emis de Judecătoria Bălți.

Prin încheierea executorului judecătoresc, Natalia Buzurniuc, din 07 martie 2013 s-a restituit titlul executoriu din motiv că debitorul nu dispune de surse financiare și nu sunt înregistrate bunuri pe care s-ar putea pune sechestru pentru achitarea datoriei.

La 10 martie 2014 a depus în interesele lui Cristiu Ivan repetat titlu executoriu spre executare, care până la moment nu a fost executat și se află în procedura de executare.

A considerat că a fost încălcat dreptul lui Cristiu Ivan la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, angajatorul fiind obligat să execute imediat hotărârea instanței de judecată pentru restabilirea drepturilor salariatului ce decurg din raporturile de muncă și alte raporturi legate nemijlocit de acestea.

A mai indicat că, statul urma să asigure executarea imediată a hotărârii, inclusiv din propriile fonduri, deoarece debitorul este o întreprindere municipală formată de o unitate administrativ-teritorială.

Pe lângă obiectul neexecutării în mărime de 22 541 de lei este în drept să solicite dobânda de întârziere conform art. 619 Codul civil pentru perioada de la 16 noiembrie 2012 până în prezent.

A solicitat avocatul, Balan Alina, constatarea încălcării dreptului lui Cristiu Ivan la executarea în termen rezonabil a hotărârii Judecătoriei Bălți din 16 noiembrie 2012 nr. 2-3372/12, încasarea din bugetul de stat în beneficiul lui Cristiu Ivan a prejudiciului material în mărime de 29 934 lei, dobânda de întârziere în mărime de 7 393 de lei, prejudiciul moral în mărime de 30 000 lei și cheltuielile de judecată în mărime de 6 000 de lei.

Prin încheierea protocolară din 19 mai 2015 a Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău, executorul judecătoresc Natalia Buzurniuc a fost atrasă în proces în calitate de intervenient accesoriu.

Prin hotărârea din 14 iulie 2015 a Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Ivan Cristiu și s-a constatat încălcarea dreptului lui Ivan Cristiu la executarea în termen rezonabil a hotărârii nr. 2-3372/2012 din 16 noiembrie 2012 a Judecătoriei Bălți; s-a încasat de la bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, în beneficiul lui Ivan Cristiu prejudiciul material în mărime de 7393,12 lei, prejudiciul moral în mărime de 2000 de lei, cheltuielile de judecată în sumă de 2000 de lei; în rest pretențiile au fost respinse ca neîntemeiate.

Prin decizia din 26 noiembrie 2015 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de Ivan Cristiu; s-a admis apelul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și s-a casat hotărârea din 14 iulie 2015 a Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău în partea încasării prejudiciului material și a cheltuielilor de judecată și s-a adoptat o nouă hotărâre prin care s-a respins ca neîntemeiată cerința lui Ivan Cristiu cu privire la încasarea de la bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, a prejudiciului material în sumă de 7 393,12 lei; s-a încasat de la bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, în beneficiul lui Ivan Cristiu cheltuielile de asistență juridică în sumă de 500 de lei; în rest a fost menținută hotărârea din 14 iulie 2015 a Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău.

Prin decizia din 20 aprilie 2016 a Curții Supreme de Justiție s-a respins recursul declarat de reprezentantul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, Constantin Cachița, s-a admis recursul declarat de avocatul Alina Balan, în interesele lui Ivan Cristiu, s-a casat integral decizia din 26 noiembrie 2015 a Curții de Apel Chișinău și s-a modificat hotărârea din 14 iulie 2015 a Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău, în partea încasării prejudiciului moral și s-a încasat de la bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, în beneficiul lui Ivan

Cristiuc suma de 12 000 de lei cu titlu de prejudiciu moral; în rest, a fost menținută hotărârea din 14 iulie 2015 a Judecătorei Buiucani mun. Chișinău.

Prin încheierea din 22 iunie 2016 a Curții Supreme de Justiție s-a respins cererea avocatului Alina Balan cu privire la emiterea unei decizii suplimentare de încasarea a cheltuielilor de asistență juridică.

La 26 februarie 2021, prin intermediul poștei (Vol. II, f.d.44), Agentul guvernamental, Oleg Rotari, a depus, în temeiul art. 449 lit. g) Cod de procedură civilă, cerere de revizuire împotriva deciziei din 20 aprilie 2016 a Curții Supreme de Justiție, solicitând admiterea cererii de revizuire, recunoașterea expresă a încălcării drepturilor reclamantului garantate de art. 6 § 1 și art.13 din Convenție și a art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție, casarea deciziei din 20 aprilie 2016 a Curții Supreme de Justiție, pronunțarea unei decizii de admitere a recursului reclamantului cu acordarea satisfacției echitabile pentru încălcările constatate prin aplicarea directă a articolului 41 din Convenție într-un quantum proporțional cu cel acordat de Curte în jurisprudența sa în calitate de despăgubire pentru prejudiciul material și moral, precum și pentru costuri și cheltuieli de reprezentare, din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, sume care vor fi convertite după necesitate în lei moldovenești la cursul de schimb al Băncii Naționale a Moldovei la data transferului, dispunerea executării imediate a deciziei cu privire la acordarea satisfacției echitabile, prin eliberarea titlului executoriu în acest sens.

În motivarea cererii de revizuire a indicat că, în speță Curtea Europeană a Drepturilor Omului a comunicat Guvernului Republicii Moldova, cererea *Cristiuc vs Republica Moldova* (nr.57353/16), care se referă la neexecutarea hotărârilor judecătorești definitive pronunțate în favoarea reclamantului și de mărimea sumelor acordate care nu corespund, potrivit acestora, despăgubirii acordate de către Curte în situații similare.

Curtea a solicitat prezentarea observațiilor cu privire la admisibilitatea și fondul cererii prin prisma întrebărilor formulate în circumstanțele de fapt, rezumate de către Grefa Curții Europene. De asemenea, Curtea a propus Guvernului să i-a în considerare eventualitatea încheierii unui acord de soluționare amiabilă a prezentei cauze.

În temeiul art. 11 din Legea cu privire la Agentul guvernamental nr. 151 din 30 iulie 2015, Guvernul a considerat judicioasă procedura de reglementare amiabilă a prezentei cauze, inițiind-o la 25 noiembrie 2020, în timp ce înaintarea prezentei cereri de revizuire constituie o condiție necesară pentru a remedia încălcarea dreptului reclamantului, garantat de art. 6 § 1 și 13 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și de art. 1 din Protocolul nr.1 la Convenție.

Astfel, a relatat că în fața Curții Europene a Drepturilor Omului, Ivan Cristiuc a invocat încălcarea art. 6 § 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și art. 1 din Protocolul nr.1 la Convenție în situația neexecutării continue a hotărârii din 16 noiembrie 2012, pronunțată în favoarea sa.

De asemenea, reclamantul, s-a plâns de lipsa unui remediu intern eficient împotriva neexecutării hotărârilor judecătorești definitive, în baza art. 13 din Convenție.

Revizuentul a afirmat că în fața Curții, reclamantul a invocat că, deși au constatat încălcarea dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii

menționate, instanțele naționale nu au compensat în mod suficient nici prejudiciul material, nici prejudiciul moral provocat acestuia de către o întreprindere de stat, pretinzând că, este în continuare victimă a încălcării drepturilor sale, ținând cont de neexecutarea hotărârii respective până în prezent și de lipsa unui remediu eficient în acest sens.

Agentul guvernamental a menționat că, prin hotărârea din 14 iulie 2015 Judecătoria Botanică, mun. Chișinău i-a acordat reclamantului suma de 7 393,12 lei pentru prejudiciu material, constituit din dobânda de întârziere în raport cu suma de bază. Ulterior, reclamantul a depus un recurs, solicitând admiterea deplină a pretenției respective și acordarea prejudiciului material care include atât valoarea obiectului neexecutat, cât și dobânzile de întârziere pentru perioada neexecutării hotărârii judecătorești definitive pronunțate în favoarea sa.

Astfel, ținând cont de aceste circumstanțe, Agentul guvernamental a notat că, consideră judicios ca, reclamantului să-i fie oferită posibilitatea să-și actualizeze, într-un termen rezonabil, eventualele pretenții pentru pretinsul prejudiciu material suportat.

Cu referire la prejudiciul moral, Agentul guvernamental a indicat că, prin decizia din 20 aprilie 2016, Curtea Supremă de Justiție i-a acordat reclamantului suma de 12 000 de lei, ceea ce reprezintă, ținând cont de jurisprudența Curții Europene, că reclamantul poate continua să pretindă că este victimă a încălcării drepturilor sale garantate de Convenție, având în vedere suma oferită de către instanțele naționale pentru prejudiciul moral suferit de către acesta.

Agentul guvernamental a reiterat că, consideră judicios ca, reclamantului să-i fie acordată, pentru prejudiciul moral provocat prin neexecutarea unei hotărâri irevocabile în favoarea acestuia, o despăgubire acordată de către Curte în cauze similare într-un quantum suficient pentru a-l lipsi pe reclamant de statutul de victimă.

Agentul guvernamental consideră că, o instanță de judecată internațională ar putea ajunge la concluzia că pentru orice neexecutare care excedează o perioadă de 60 de luni (neimputabilă reclamantului) ar acorda o sumă pașală de 1650 de euro. Ținând cont că instanțele naționale de judecată i-au acordat o despăgubire pentru prejudiciul moral, suma de 1650 de euro ar trebui să fie micșorată cu 12 000 de lei și, astfel, reclamantul ar putea să nu mai fie perceput drept victimă a unei încălcări continue a drepturilor sale garantate de art. 6 § 1 din Convenție și a art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție.

Astfel, procedura judiciară desfășurată în fața Curții Supreme de Justiție nu a oferit reclamantului garanțiile procedurale necesare acesteia pentru a-și valorifica dreptul său la respectarea bunurilor sale, prevăzut de Articolul 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție, deoarece, instanța de recurs a eșuat să aplice în mod coerent și consecutiv jurisprudența Curții.

Pentru încălcările admise, reclamantului trebuie să i se acorde compensații pecuniare pentru prejudiciul moral, în mărimea în care Curtea Europeană a acordat în cauzele *Cocchiarella v. Italia*, nr. 64886/01, *Cristea v. Republica Moldova*, nr. 35098/12, 12 februarie 2019.

Agentul guvernamental consideră rezonabilă acordarea unei satisfacții echitabile, ținând cont de neexecutarea unei hotărâri judecătorești, pentru prejudiciul material, în quantum rezonabil în funcție de pretențiile actualizate ale reclamantului, pentru prejudiciul moral a sumei totale de 1050 de euro, care ar acoperi perioada

neexecutării până în prezent și a sumei de 500 de euro pentru orice costuri și cheltuieli.

La 31 martie 2021, în adresa participanților la proces a fost expediată copia cererii de revizuire (Vol.II, f.d. 47), și a fost recepționată la 05 aprilie 2021, conform avizelor de recepție (Vol.II, f.d.48-52).

Referințe la cererea de revizuire, prin care aceștia să-și expună opinia asupra motivelor invocate în cererea de revizuire depusă de către Agentul guvernamental, până la data judecării cauzei în ordine de revizuire, nu au parvenit.

La 08 aprilie 2021, prin intermediul oficiului poștal, ÎM „Direcția Reparații și Construcții Drumuri Bălți”, a restituit copia cererii de revizuire, comunicând instanței de revizuire că, aceasta a fost expediată eronat în adresa întreprinderii. Or, ÎM „Direcția Reparații și Construcții Drumuri Bălți” a fost înregistrată la Camera Înregistrării de Stat la data de 23 mai 2011, pe când conform preambulul hotărârii Judecătoriei Bălți din 16 noiembrie 2012 (nr. 2-3372/12), Cristiuc Ivan a fost angajat în calitate de șef de șantier la ÎM „Direcția Specializată Antrepriză, Reparații și Construcții 2” din 02 martie 1999 până la 17 mai 2011, însă, nu a activat niciodată în cadrul ÎM „Direcția Reparații și Construcții Drumuri Bălți” (Vol. II, f.d.55).

În acest sens a anexat un certificat, eliberat de administratorul ÎM „Direcția Reparații și Construcții Drumuri Bălți”, Iurie Hmarnî, informând că Cristiuc Ivan nu a activat la ÎM „Direcția Reparații și Construcții Drumuri Bălți”, dat fiind faptul că întreprinderea a fost înființată prin decizia Consiliului mun. Bălți nr. 6/35 din 05 mai 2011.

Mai mult, conform modului de constituire al ÎM „Direcția Reparații și Construcții Drumuri Bălți”, aceasta este nou creată și nu se află succesori al ÎM „Direcția Specializată Antrepriză, Reparații și Construcții 2”.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră cererea de revizuire este întemeiată și urmează a fi admisă din considerentele ce urmează.

Codul de procedură civilă prevede că, revizuirea unei hotărâri se cere pentru înlăturarea consecințelor grave ale încălcărilor constatate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, consecințe care continuă să existe, produc efecte și nu pot fi remediate decât prin revizuirea hotărârii.

În prezenta speță, toate aceste condiții sunt îndeplinite.

Din actele cauzei s-a constatat că, Curtea Supremă de Justiție examinând la 20 aprilie 2016 prezenta cauză civilă a respins recursul declarat de reprezentantul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, Constantin Cachița, a admis recursul declarat de avocatul Alina Balan, în interesele lui Ivan Cristiuc, a casat integral decizia din 26 noiembrie 2015 a Curții de Apel Chișinău și a modificat hotărârea din 14 iulie 2015 a Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău, în partea încasării prejudiciului moral, încasînd de la bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, în beneficiul lui Ivan Cristiuc suma de 12 000 de lei cu titlu de prejudiciu moral.

În rest, a fost menținută hotărârea din 14 iulie 2015 a Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău.

Urmare a pronunțării acestei decizii, reclamantul Cristiuc Ivan s-a adresat cu plângere Curții Europene a Drepturilor Omului, invocându-se încălcarea de către statul Republica Moldova în privința sa, a art. 6 § 1 și art. 13 din Convenție, și art. 1 din Protocolul nr.1 din Convenție, prin efectele generate de această decizie.

Cererea reclamantului a fost înregistrată pe rolul Curții Europene a Drepturilor Omului sub nr. 57353/16.

Prin cererea nr. 57353/16 Curtea Europeană a Drepturilor Omului a comunicat Guvernului Republicii Moldova cererea *Cristiuc v. Republica Moldova*.

Curtea a solicitat Guvernului Republicii Moldova prezentarea observațiilor cu privire la admisibilitatea și fondul cererii prin prisma întrebărilor formulate în circumstanțele de fapt. Totodată, a propus Guvernului să ajungă la un acord de reglementare amiabilă a prezentei cauzei.

Astfel, la 25 noiembrie 2020, Agentul guvernamental al Republicii Moldova a inițiat procedura de reglementare amiabilă a prezentei cauze.

Efectele hotărârilor Curții Europene a Drepturilor Omului prin care se constată violarea de către instanțele naționale a drepturilor omului, consfințite în Convenție, cu ocazia pronunțării hotărârilor rămase irevocabile după epuizarea tuturor căilor de atac prevăzute de legislația națională - operează asupra acestor hotărâri prin intermediul căii de atac extraordinare a revizuirii prevăzută de articolul 449 din Codul procedură civilă.

Art. 449 lit. g) din Codul de procedură civilă stabilește că, revizuirea se declară în cazul în care Curtea Europeană a Drepturilor Omului sau Guvernul Republicii Moldova a inițiat o procedură de reglementare pe cale amiabilă într-o cauză pendinte împotriva Republicii Moldova.

Conform art. 5 alin. (4) lit. b) al Legii cu privire la Agentul guvernamental nr.151 din 30 iulie 2015, în domeniul asigurării implementării la nivel național a Convenției, Agentul guvernamental în cazurile prevăzute de lege, intervine sau participă în procedurile naționale sau solicită redeschiderea acestora.

În temeiul art. 447 lit. c) din Codul de procedură civilă Agentul guvernamental a depus cerere de revizuire.

Art. 450 lit. e) din Codul de procedură civilă, stipulează că cererea de revizuire se depune în interiorul termenului de derulare a procedurii de reglementare pe cale amiabilă la Curtea Europeană a Drepturilor Omului în cazul prevăzut la art. 449 lit. g).

Agentul guvernamental a depus cerere de revizuire în temeiul art. 449 lit. g) din Codul de procedură civilă, întrucât Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat, eșecul autorităților naționale de a executa hotărârile judecătorești definitive pronunțate în favoarea reclamantului *Cristiuc Ivan* și mărimea sumelor acordate care nu corespund, despăgubirii acordate de către Curte în situații similare, decizia instanței de recurs fiind contrară art. 6 § 1, art. 1 din Protocolul nr.1 și art. 13 din Convenție .

Art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, reglementează că, orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil, în mod public și în termen rezonabil, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa.

Curtea Europeană în jurisprudența sa a notat că, principiul conform căruia Convenția urmărește protejarea unor drepturi care nu sunt teoretice sau iluzorii, ci concrete și efective, că respectarea dreptului la un proces echitabil și a principiului securității raporturilor juridice cere ca nicio parte să nu aibă dreptul să solicite

revizuirea unei hotărâri judecătorești definitive și executorie, doar cu scopul de a obține o reexaminare a cauzei și o nouă hotărâre judecătorească.

Așadar, prin eșecul autorităților naționale de a executa hotărârile judecătorești definitive adoptate în favoarea reclamantului și ținând cont că la stabilirea mărimii sumele acordate de instanța de recurs nu s-a luat în considerare mărimea sumelor acordate de către Curte în situații similare, instanța a admis încălcarea dispoziției art. 6 § 1 din Convenție.

Astfel, Ivan Cristiuc, nu a beneficiat de o examinare corectă în fața Curții Supreme de Justiție.

Instanța nu a oferit reclamantului garanțiile procedurale necesare pentru a-și valorifica dreptul său la respectarea bunurilor sale, prevăzut de Articolul 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție, fapt ce a determinat reclamantul să suporte o povară excesivă, fiind în imposibilitate să obțină executarea hotărârii Judecătoriei Bălți din 16 noiembrie 2012, ceea ce reprezintă o privare ilegală a reclamantului de salariul ce urma să-l încaseze, fiind astfel, încălcat dreptul reclamantului la respectarea bunurilor sale, garantat de Articolul 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție.

În consecință, Colegiul menționează că, prin ineficiența remediului național prevăzut de Legea privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești nr. 87 din 21 aprilie 2011, s-a admis încălcarea dispoziției art. 13 din Convenție.

Așadar, prin procedurile judiciare de încasare a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, reclamantului i-au fost compensate dobânda de întârziere acumulată în perioada de neexecutare a hotărârii, dar nu și obiectul executării la care este îndreptățit indubitabil. În asemenea circumstanței, Cristiuc Ivan și-a păstrat calitatea de victimă pe motiv că hotărârea din 16 noiembrie 2012 continuă să fie neexecută.

Ca urmare, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat o încălcare a drepturilor și libertăților fundamentale prin hotărârea judecătorească a cărei revizuire s-a solicitat, ale cărei efecte grave continuă să se producă și în prezent și nu pot fi remediate decât prin revizuirea hotărârii respective.

Deci, faptul inițierii unei proceduri de reglementare pe cale amiabilă a cauzei, aspect redat în cererea de revizuire, impune admiterea cererii de revizuire, cu reținerea cauzei în procedura Curții Supreme de Justiție pentru examinare în ordine de recurs a recursurilor depuse de reprezentantul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, Constantin Cachița și avocatul Alina Balan, în interesele lui Ivan Cristiuc împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 26 noiembrie 2015. Or, atunci când Curtea constată că un reclamant nu a avut parte de un proces echitabil în instanțele naționale, redeschiderea procedurii de recurs cu respectarea cerințelor prevăzute de art. 6 § 1 din Convenția este obligatorie pentru înlăturarea consecințelor grave ale încălcărilor constatate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului.

Cu privire la solicitarea Agentului guvernamental de acordare a unei satisfacții echitabile pentru violarea constatată, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

În baza art. 41 din Convenție, dacă Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenției sau a Protoalelor sale și dacă dreptul intern al Înaltei Părți Contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o reparație echitabilă.

Satisfacția echitabilă poate fi acordată dacă dreptul intern nu permite sau permite doar în mod imperfect, prin repunerea lucrurilor în situația anterioară, înlăturarea consecințelor măsurii incriminate.

Mecanismul de control instituit prin Convenție are un caracter subsidiar, ceea ce presupune, conform art.1 din Convenție, că drepturile și libertățile garantate de Convenție să fie protejate mai întâi prin dreptul intern și aplicate de autoritățile naționale.

Colegiul constată că, reclamantul a suferit un prejudiciu moral prin faptul că, instanța de recurs examinând acțiunea nu a dat aprecierea corespunzătoare sumei ce urma să fie încasată cu titlu de prejudiciu moral, considerând quantumul solicitat de Ivan Cristiuc, în mărime de 30 000 de lei ca fiind exagerat, care aveau însă un rol decisiv pentru reclamant. Or, în rezultatul încălcării dreptului său la executarea în termen rezonabil al hotărârii judecătorești reclamantul a fost lipsit ilegal de bunul său patrimonial, suma de bani în mărime de 24 541 de lei, stabilită prin hotărârea judecătorească irevocabilă.

Deci, în speță, fiind constatată existența unei violări, statul are obligația juridică din perspectiva Convenției de a pune capăt violării și de a-i înlătura consecințele în așa fel încât să se restabilească, pe cât posibil, situația anterioară violării prin repararea prejudiciului sub formă pecuniară.

Astfel, prejudiciul moral se acordă în raport cu consecințele negative suferite de parte, măsura în care au fost lezate acestea și afectată situația socială și materială, iar în temeiul Convenției Europene a Drepturilor Omului, aceste criterii se aplică prin necesitatea ca partea lezată să primească o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral suferit.

În hotărârea din 31 octombrie 1995, în cazul Papanicholopoulos și alții contra Greciei, CEDO a afirmat cu claritate principiul conform căruia „restitutio in integrum” constituie modul adecvat de reparare a prejudiciului și reprezintă o obligație juridică izvorâtă din art. 46.

O hotărâre constatând existența unei violări, antrenează pentru statul pârât obligația juridică din perspectiva Convenției de a pune capăt violării și de a-i înlătura consecințele în așa fel încât să se restabilească, pe cât posibil, situația anterioară violării.

Repararea prejudiciului cauzat printr-o hotărâre judecătorească, prin care s-a încălcat grav un drept prevăzut de Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, poate fi efectuat în primul rând prin modificarea (casarea) acesteia și numai apoi prin acordarea unei compensații pecuniare.

Prin urmare, suma de 1550 euro cu titlu de prejudiciu moral solicitată de Agentul guvernamental reprezintă o satisfacție echitabilă pentru nerespectare de către instanța de recurs a garanțiilor procesuale și a dreptului la un proces echitabil și e o evaluare corectă a acestor suferințe.

Or, daunele morale nu pot avea un caracter simbolic, ci trebuie să reprezinte o recompensă serioasă pentru repercusiunile negative ale încălcării pentru reclamant.

Colegiul Civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite cererea de revizuire în limita susținută de Agentul guvernamental, a constata încălcarea dreptului lui Cristic Ivan garantate de art. 6 § 1, art. 13 și de art. 1 din Protocolul nr.1 la Convenție, a casa

decizia Curții Supreme de Justiție din 20 aprilie 2016 și de a acorda satisfacție morală, inclusiv costuri și cheltuieli reclamantului, și a reține cauza civilă în instanța de recurs, pentru examinarea cererilor de recurs.

În conformitate cu art. 269-270, art. 449 lit. g), art. 452 și art. 453 alin. (1) lit. b) Cod de procedură civilă, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se admite cererea de revizuire depusă de Agentul guvernamental al Republicii Moldova, Oleg Rotari.

Se constată încălcarea dreptului lui Cristiu Ivan garantate de art. 6 § 1, art. 13 și de art. 1 din Protocolul nr.1 la Convenție, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Cristiu Ivan împotriva Ministerului Justiției, intervenient accesoriu executorul judecătoresc Natalia Buzurniuc, ÎM „Direcția Specializată Antrepriză, Reparații și Construcții 2” și Consiliul mun. Bălți cu privire la constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, repararea prejudiciului material și moral, încasarea dobânzii de întârziere și compensarea cheltuielilor de judecată.

Se acordă lui Cristiu Ivan satisfacția echitabilă pentru încălcările constatate, prin aplicarea directă a Articolului 41 din Convenție în cuantum de 1550 euro, în calitate de despăgubire pentru prejudiciul moral, inclusiv costuri și cheltuieli.

Se încasează de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Cristiu Ivan suma de 1550 euro, convertiți în lei moldovenești la cursul oficial al Băncii Naționale a Moldovei, la data transferului.

Se casează decizia Curții Supreme de Justiție din 20 aprilie 2016.

Se reține prezenta cauză civilă în procedura Curții Supreme de Justiție pentru examinare în ordine de recurs a recursurilor declarate de reprezentantul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, Constantin Cachița și avocatul Alina Balan, în interesele lui Ivan Cristiu împotriva deciziei din 26 noiembrie 2015 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

judecătorii

Iurie Bejenaru

Dumitru Mardari

Mariana Pitic

Galina Stratulat